

UJVIDÉKI HIRLAP

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap.
E lőfizetési ár: Egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet-tér 6. szám. — Telefon szám 49.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Apponyi beszéde.

Külső hatásokban is, leirhatatlan sikere volt a beszédnek. Az egész szövetkezett ellenzék, mint egy ember, tapsolt és éljenzett a nagy szónoknak. A ki még kételkedett abban, hogy az ellenzék nem egységes, az gyönyörködve láthatta ma azt az arany kapcsot, mely őket válthatlanul egybe fűzi.

De ez csak a külső siker volt, mely mulékony és forgandó.

Ámde rendkívüli volt a beszédnek benső hatása is!

Csak igazi nagy tehetségeknek jutott osztályrészül az az isteni nagy adomány, hogy szellemünknek fényével bele tudnak világítani a homályba; hogy miként a nap, ők is verőfényt sugároznak szét; verőfényt, mely éltet és világít.

Csak nekik adatott meg, hogy a gondolatot, mely milliók szívében lappang homályosan, mint sejtelem, — ők lelküknek forró kohójában tiszta gyémánttá hevitik, mely azután mint köztudat, a nemzetnek kincse leszen.

Apponyi eddig is már etikailag meg nem mérhető szolgálatokat tett nemzetének, mint az eszményeknek önzetlen harczosa.

Mai beszédében azonban szinte felülmulta önmagát.

Ugy lehet, ez a beszéd forduló pontot fog képezni a válság megoldásában és így a magyar nemzet sorsában is.

Szavai az igazság arany köntösébe voltak ötvözve és mert az igazság lehelte őket, szabadon szálltak a becsületes honfi szívekbe.

Mesteri volt a beszédnek tagolása is.

Mint a kilőt nyíl, úgy repült az főcélja felé, leleplezni a volt kormány-pártnak kétszínű játékát és bebizonyítani azt, hogy a különböző elvi alapon álló pártoknak a szövetkezése nemcsak jogosult, hanem szinte csak az egyedüli lehetőség, a nemzetet a válságos helyzetből kivezetni.

Azért szinte csak kitérés volt a beszédnek bevezető része, a melyben a nemzetiségek és a horvátok politikai viselkedésével foglalkozott.

A villám fényével világított be a horvátok gyanus viselkedésébe.

Apponyi előtt ugyanis közvetlen Josipovich Géza horvát képviselő szólalt fel, még pedig horvát nyelven.

Josipovich Géza, a Háznak régi tagja, művelt, tiszta elme, aki — hiszem — a magyar állameszmének igaz hive is.

De ki nem látja a célzatosságot, hogy annyi évtizedek után, éppen most a magyar nemzeti nyelv fenséges küzdelme idején, tartotta jónak és szükségesnek

— féltve a horvát nyelv jogának elévülését — horvát nyelven szólalni fel a magyar országgyűlés termében?

És Apponyi, e tapintatlanság daczára is, az államférfiúi bölcsesség, a magyar igazság és nagylelkűség békejobbát nyújtotta a horvát testvérek felé, akik nem akarnak részt venni a munka verejtékezésében, de igenis a gyümölcs leszedésében.

Vajha ez a nagylelkűség hasonló érzelmeket váltana ki a horvátok lelkében is, vajha a Zrinyiek és Frangepánok szelleme megihletné őket, vajha belátnák, hogy Bécs nekik csak szolgálatot adott mindig és hazájuk szabadságát, felvirágoztatását csak a magyar nemzettől várhatják.

Humortól duzzadó volt a beszédnek az a része, melyben a szabadelvű párt vezérszónokainak, Nagy Ferencz és báró Dániel Ernőnek apró ügyeskedéseit szedte szét izekre.

A kis emberkék még apróbbakká lettek a szárnyaló sas körmei között.

Szinte megsajnáljuk az istenadtákat. Azután az önálló vámterületet illető aggodalmakat oszlatta el és nyugtatta meg a magyar gazdaközönseget. Legnagyobb hatása volt a beszéd ama részének, melyben a szabadelvű párt multbeli viselkedését és a jövőbeni helyzetét rajzolta meg,

Ez volt a szabadelvű pártnak halotti beszéde.

Lehetetlen, hogy a beszéd ezen részének meg ne legyen a hatása. Lehetetlen, hogy a voltkormánypárt jobb elemei meg ne értsék Apponyi szövegét, a benne rejlő fölséges igazságokat.

Mert a mai naptól kezdve a nemzet is tisztán fog látni és tudni fogja, hogy csak két párt létezhetik, az egyik mellette, a másik ellene!

Mint az ézengés, úgy menydörgött Apponyi hangján az ítélkezés, midőn azt jelezte, hogy mi választja el a disszidenseket a volt kormányparttól?

A közélet tisztességének akadályai!

Ez volt ám a lángostor! Nyomai eltörölhetetlenül égni fognak e csapásra mindörökre!

De legfőnségesebb volt a szónoklatnak befejező része!

Mintha itt már nem is Apponyi beszélt volna, hanem maga az ezeréves, a sebektől vérző, a sokat szenvedő, de szenvedéseiben is nagy, hatalmas, büszke, férfias magyar nemzet!

Mintha Apponyi kezébe vette volna a nemzet szívét és oda tartotta volna azt a trón elé a király felé!

— Nézd uram felséges fejedelmem, e férfias szívet. Tele van hűséggel és a szabadság szeretetével!

Értsd meg dobogását és akkor bátran

nyugtathatod rajta koronás fejedet. Királyi édes álmokat álmodhatsz rajta!

De megalázást nem tűr! Ha eldobod magadtól, úgy lehet, elveszited örökre!

Feltámadunk!

(N-cel.) A súlyos operáció előtt elaltatják a beteget; megfosztják öntudattól, hogy ne jadjuljon fel, a mikor testébe mélyed a műtő-kés.

Két évszázaddal ezelőtt ezt a módszert használta Mária-Terézia, II. József s velük és utánuk a bécsi kamarilla.

Az állítólagos beteg — mi voltunk. S mi volt betegségünk? Az, hogy nyelvében élő szabad, független és boldog nemzet akartunk lenni! Az, hogy ne legyen idegen a saját honában a magyar, hogy a mienk legyen ez a vér és könnyáztatta haza!

Szóval nagyravágyók voltunk, mert mi is helyet akartunk foglalni a nyugati kultur-népek soraiban.

Ez volt a mi betegségünk, mely — elleneinknek fájt.

De ismertek már bennünket, tudták, hogy velünk szemben mit sem használ az erőszak. Dereknak megtörhetik, de ébren, öntudattal meg nem hajlik soha!

Elő tehát a narkózissal! S ez álompor — a hizelgés, a hiuság legyezgetése volt.

Jól számítottak. Az operáció sikerült. Az udvarhoz édesgetett nemzeti tradícióira féltékeny és büszke magyar oligarcha, katolikussabb lett a pápánál és simább a léhűtő udvari lakájnál! . . .

A sujtásos atillát — frakk, a csizmát — csattos lakkcipő váltotta fel s hullámos, dus haját hajporos rococco paróka alá szoritotta a magyar mágnás!

Nyelvünk a kevély főúri kastélyokból számkiüzve a jobbágyok kunyhóiba szorult.

A jobbágy? A ki egy évezreden keresztül verejtékkel dolgozta s vérével védte a hazát, nem mondhatott magának a haza földből annyit, a mennyit egy sirdomb átölel.

Rabszolga volt a saját hazájában. Jog nélkül leigázva, megvetve még a saját főuraitól is, a jobbágy tűrt, szenvedett, de — magyar maradt.

S ha feljajdult, nem volt a ki e millió Tiborcok keservét meghallgassa és orvosolja!

Végre hosszú másfélszázad után derengeni kezdett a szabadság napja! Megnyílt a pozsonyi diéta s Kossuth és Széchenyi ajkán a régi királyváros aranydíszű termében felcsendült a magyar szó!

Aztán egy küzdelemteljes évtized után a februári forradalom hírére hozta magával az 1848. év tavaszi szellője . . .

... Több mint egy félszázad suhant el azóta, hogy a magyar nemzet Géniusának kezében kigyult a fáklyafény, hogy a hosszú évszázadokig rabságban szynlődő nemzetünk kezéről lehullott a bilincs, hogy a hármás-bércok hazájában végig harsogott Petőfi halott-támasztó szózata: „Talpra magyar!” hogy végre szabad földről szabad népnek beszélhettek a nagy kor nagy férfiai!

De még fel sem száradtak örömkönyveink arcunkon, még alig élvezhettük Isten legfenségesebb ajándékának: a szabadságnak áldását, vérbe fult az ébredő nemzeti szellem, Géniusunk kezéből kicsavarták a világító szövétneket s a leszakadó sötétségben újból megcsörrentek a rabbilincsek...

Kormányát vesztette a gálya; megtört az ellentállás! tehetetlen bábok lettünk ismét elleneink kezében s úgy látszott, hogy a tespedésbe merült nemzetünknek nincs többé feltámadása!

Hál Istennek, csalódtunk! Az ez évi január hó visszaadta már-már veszőben lévő hitünket.

Megbukott a régi, korhadt rendszer; megdőlt az elavult kormány hatalom s a dunaparti parlamentbe a nemzet tapsai között számban megkétszereződve diadalmasan vonult be a függetlenségi párt.

Közelg a feltámadás!

Közelg az idő, a mikor minden magyarnak egybe kell forrnia a hazaszeretben, a mikor el kell tűnnie a rang, osztály és felekezeti válaszfalaknak, a mikor háttérbe kell szorulnia a kicsinyes önös érdeknek, a mikor egy ideálunk kell és szabad, hogy legyen: a honszerlem; egy célunk: a függetlenségi eszmék diadalra juttatásával, hazánk szabadságának kivívása!

A veszély érzete összéb hozza az embereket. Tömörülünk mi is. A függetlenségi párt létküzdelmet folytat a nemzet jogainak megvédéseért. Vigyázzunk!

A bécsi kéz ismét altató szorongat markában! Legyünk résen! Mert ha most elbukunk, begöngyölhetjük zászlóinkat s ki tudja mikor derülhet fel ismét a szabadság hajnala!

Pártirodánk.

Az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt hivatalos pártirodája a mai naptól kezdve a Mayer szálloda félemeletének 59. számú helyiségében lesz. A pártiroda állandó permanenciában lesz. Balla Árpád pártelnök található a pártirodában reggel 7—12. d. u. 2—5-ig Mayer József párttitkár ugyanott egész nap.

Apponyi napja. Gróf Apponyi Albert keddi hatalmas szónoklatának hatása alatt áll az egész ország. De nemcsak szónoklati remekmű volt ez a művészi formákba öntött beszéd, hanem történelmi igazságszolgáltatás a nemzet és Bécs közötti harcban. Az elbüvölő hatású beszéd olvasásakor a kételkedőknek meg kell győződnie, az ellenfeleknek pedig hódolatuk járul le kell rakniuk fegyvereiket. Mélységes elme, lángoló szív tündöklése volt ez a szónoklat. Ujvidéken, hova gróf Apponyi Albertet vasárnapra elvárják, a hatalmas szónoki mestermű leirhatatlan lelkesedést keltett. Ennek hatása alatt az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt a következő táviratot intézte gróf Apponyi Albrethez: „Gróf Apponyi Albert, Budapest. Függetlenségi pártkör. Az ujvidéki függet-

lenségi párt kegyelmességét bölcs, nyílt, őszinte, a hazafiasságtól áradó nemes beszédért szívből üdvözlö. Ebből meritjük az igaz honszeretet erősségét, melynek Kegyelmesség a zászlóvivője. Oda sorakozunk mi is szívvel-lélekkel és tántorithaialan ragaszkodásunkról biztosítjuk. Bozsenik Béla alelnök. Mayer József párttitkár.”

Ujdonságok.

Gróf Teleki Árvéd, pártunk jelöltjének támogatására a függetlenségi és 48-as párt központjából a nemzeti ügyért küzdők legjelesebbjeink jönnek városunkba. Az erről szóló szöszterinti sürgöny következőképpen szól: „Balla Árpád pártelnök Ujvidék. Apponyi Albert, Battányi Jivadar, Benyovszky Móritz grófok, Ugron Lovászy, Visontai, Láhnc Hugó, Varga Károly, Bartha Miklós, Steiner Ferencz képviselők vasárnap mennek gróf Teleki Árvéd támogatására Ujvidékre. Utazásukat biztosra ígérték. Kossuth Ferencz.” Ez a vidéken együttesen még soha nem látott páratlanul diszes gárda bizonyítja legjobban, hogy az ország függetlenségi és 48-as párt és elsősorban annak érdemes vezére és elnöke: Kossuth Ferencz, mily nagy súlyt fektet az ujvidéki mandatumra és mennyire értékes nekik gróf Teleki Árvéd eléggé meg nem becsülhető személye, akire a pártnak, mint az ország legelső nemzeti gondoskodásainak egyikére égetően szükség van.

Kossuth Ferencz, szeretett vezérünk tegnap este érkezett távirata, amelyben az Ujvidékre jövő diszes társaság névsorát közli, városszerte kimondhatlan lelkesedést és osztatlan örömet keltett. A táviratot az „Ujvidéki Hírlap” rendkívüli kiadásában sok ezer és ezer példányban széjjelosztottuk és mindenfelé páratlan itt még nem látott örömmel fogadtattott. Az utczákon, kávéházakban, egyletekben csoportok verődtek össze és lelkes hangon örvendeztek Magyarország politikai életének legjelesebbjei érkezének.

Balla Árpád pártelnökünk tegnap reggel Budapestre utazott, hol gróf Teleki Árvéd jelöltünknek pártunk működéséről számolt be. Elnökünk a függetlenségi pártkörben Kossuth Ferencz vezérünkkel, gróf Apponyi Albertnél és a körünkbe érkező képviselőknél is tiszteltgett és velük a leutazás módozatait és az ünnepek programját állapította meg. Balla Árpád a ma reggeli vonattal hazaérkezett.

Belépések a függetlenségi pártba. Napról-napra örvendetesen tapasztalja a függetlenségi párt vezetősége, hogy a város lakóságának eddig nem függetlenségi érzelmű polgárai, — meggyőződve arról, hogy a mai viszonyok mellett testvéri együtt működésre van szükség, — tömegesen jelentik be a függetlenségi és 48-as pártba való belépésüket. A posta napról-napra teméntelen ilyen belépést tartalmazó levelet hoz. Ezenkívül a párt vezetősége serényen folytatja az erre a célra készített ivenk a belépési nyilatkozatok gyűjtését. Legörvendetesebb jelensége az idők jelének és gróf Teleki Árvéd neve erős vonzóerejének, hogy az állami tisztviselők csoportosan léptek be pártunk kötelékébe. Kérjük a pártiroda nagy munkájának megkönnyítése céljából a t. polgártársainkat, hogy minden felhívást megelőzőleg jelentésük be pártunkhoz való csatlakozásukat.

A függetlenségi és 48-as párt vezetősége és végrehajtóbizottsága. A tegnap esti tisztújításon a tisztikar és a 150 tagú végrehajtóbizottság tagjairól a következők választották meg. Tiszteletbeli elnök: dr. Nemes S. Elnök: Balla Á. Alelnökök: Bozsenik Béla, Richter Dániel, Bruck Ferencz, Kovács János, Balogh János, Szabó Lajos kereskedő, Balaton György, Grosz Hermann, Lobenstein Károly. Zászlótartó: N. Szabó István, Titkár: Mayer József. Jegyzők: Deutsch Kálmán, Medveczky Imre, Csernyei Mór, Kincses Endre, Apró György. 150 tagú végrehajtó bizottság: Besze Mihály, Varga György, Obermayer Rezső, Sörös Mihály, Pajkert Viktor, Tomann Venczel, Lehrer Mátyás, Horváth István, Lukács Mikály, Róka János, Gyenizse Sándor, Brezina Antal, Boross Jenő, Pardubitzky Károly, Will Ferencz, Farkas Lajos, Paul Keresztély, Lenkei Imre, Hodoványi Andor, Schubert János, Lovrekovics

Mihály, Rédl József, Ugrenics György, Franszky Vilmos, Niederländer Jakob, Balla Emil, Balla Pál, Balla István, Buchmüller József, Bunyik János, Barfusz Ede, Brezovics András, Baumann Ferencz, Barth Károly, Böhm Ignác, Balog János, Babarcsi József, Balog András, Béres György, Bati György, Bodó Mihály, Bodó Mátyás, Berencz Mihály, Breszlauer Mór, Böhm János, ifj. Bernhard Ferencz, Bársony János, Bózsics Miklós, Czittlik Ferencz, Czervess Antal, Csabi János, Candibó Vilmos, Denczinger Ádám, Eble Jakab, Engel Nándor, Findeisen Gusztáv, Faust József, Vollweier Fülöp, Forgó István, Fülöpp Lajos, Fodor Lajos, Fehér János, Felix József, Frádl Ferencz, Fejős Márton, Gussek István, Glasser Károly, Golberg Illés, Gabrovics Mihály, Gazsa János, Gombár Károly, Grün Samu, Gruby Rezső dr., Galy József, Herkner Antal, Hevér János, Hoffmann Mátyás, Harsányi Elemér kir. ügyész, Hoschek Ignác, Hermann Antal, Hirschl László, Kiss Lipót, Berger Arnold, Holiczki András, Hajos Imre, Jankovics Pál, Janky László, Juhász József, Kluka György, Kelemen Ferencz, Kocsis Miklós, Kirsch Jakab, Kupuszárovcics János, Kovács Lajos, Kupunek Lukács, Koleszár János, Klostyák Antal, Katzenberger Gyula, Kropsch Bálint, Knappek János, Kálmán Gábor, Kurucz István, Krajevacschi Márton, Korodi Mihály, Király Imre, Kovácsévics József, Kurle József, Kniesel János, Kovács Bálint, Knippl György, Kzpucesek Adolf, Kóródi Mihály, Kerekes Lajos, Longaver Flórián, Lenkei János id., Lenkés János ifj., Leitner Benő dr. Lehrer Miklós, Matkovics Rókus, Martin Alajos, Merkva Alajos, Mózes József, Mamuzits István, Mókus János, Münster Vilmos, Malcsics András, Marcinka János, Orosz Illés, Ökrész Andás, Ökrész V., Piukovits S. dr., Prekupecz A., Palásti I., Péterváry Sándor, Pálinkás Fábán, Petneházy János, Pölcz Ferencz, Rajnyák Mátyás, Ruzsák Henrik, Schwarz Dávid, Sztankó András, Schirschinger Antal, Slezák György, Szabó János, Szemere Gábor, Schmidt Vendel, Szauter Antal, Schirschinger Rezső, Schubert János, Sörös József, Schinágl Antal, Sáfrány Mihály, Schumacher János, Schmidt János, Schmidt Bálint, Schmidt Péter, Sánta János, Schiff Benő, Szűcs Nándor, Tóth György, Tickmayer Antal, Teschner Román, Teschner András, Tobolka József, Tóth János, Takács István, Takács András, Töröcsik József, Varga Lajos, Varga János, Schmidt Mihály, Varnyú Mátyás, Völgyi József, Wilfing Ferencz, Weinfeld Vilmos, Weisz Ádám, Adolf Henrik, Anika András, Anderlik József, Aschenbrenner Károly, Bunda György, Boda Mihály, Biró János, Bernát Simon, Babi József, Bertók Lajos, Buzás János, Barczal János, Baksa János, Baksa József, Czina András id., Csóré Mihály, Csipő Mihály, Csipő György, Cséki Dávid, Csordár Illés, Cséki Sándor, Dürbeck Gyula, Dömötör József, Forhanz Ferencz, Fűry Imre, Székely Salamon, Für-Kovács József, Földi Lajos, Fehérvári János, Földi István, Földvári József, Futó Fábán, Franszky Vilmos, Gögös Ignác, Gőz Sándor, Glasser Zsigmond, Herger Agoston, Hirschenhauser Benő, Horák Antal, Hajdú Ferencz, Hajdú Gábor, Juhász Gergely, Krabesz Ferencz, Karácsonyi Antal, Kriszhaber Manó, Kovács János, Kovács István, Kardos Sándor, Kerekes Mihály, Kovács Mihály, Lehrer Mátyás, Löwy Sámuel dr., Léh Jakab, Lukács Mihály, Mayer Imre, Malatinszki Imre, Müller Károly, Majsai Lajos, Mondovics József, Nagy László, Nagy János, Nyiri Sándor, Ott József, Oláh József, Ökrész András, Pomikács Sándor, Paragh István, Polyakovics Vincze, Pap Bálint, Pap Mihály, Pintér Pál, Petres László, Rosics Ferencz, Schirschinger Győző, Stadler Lőrincz, Stefan Aljos, Schütz Alajos, Somogyi András, Stein Dávid József, Sörös Mihály, Sándor László, Stadler J., Schaffer S., Stengl F., Stern G., Sajti László, Sörös Lajos, Spitzer Vilmos, Schossberger L., Schossberger A., Szabó István ifj. Szűcs F., Szabó József, Szugyi Pál, Szűcs András, Szekeres Bálint, Szabó István, Szabó Ferencz, Szili Imre, Szántó Ferencz, Tomann Márton, Tóth Dávid, Talló János, Tarkó Lajos, Takács Mihály, Valkai Sándor, Verányi Lajos, Varsányi János, Waderna Mihály, Wimmer Károly, Zsárkó Pál, Zsigmond János, Zsiros István, Ráth Károly, Martin Ágoston, Burmann Sándor, Róth Károly, Hoffmann Pál, Hoffmann Dániel, Korosics Károly, Derner János, Fejős Márton.